

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій

Цей Закон регулює створення та функціонування подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій відповідно до вимог Конституції України.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття та завдання подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій

1. Подвійна система регулярних пенітенціарних інспекцій — це контроль за додержанням прав і свобод людини і громадянина, які перебувають у місцях, визначених у статті 22 цього Закону, реалізацією законних прав та інтересів персоналу місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців.

2. Основними завданнями подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій є додержання прав і свобод людини і громадянина, які перебувають у місцях, визначених у статті 22 цього Закону, реалізація законних прав та інтересів персоналу місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців.

Стаття 2. Предмет та види подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій

1. Предметом подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій є здійснення внутрішнього та зовнішнього контролю щодо відповідності

діяльності органів і установ, зазначених у статті 22 цього Закону, вимогам Конституції України, міжнародного та національного законодавства, дотримання прав та інтересів персоналу місць несвободи, осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців.

2. Подвійна система регулярних пенітенціарних інспекцій складається із внутрішніх (адміністративних) інспекцій та зовнішніх інспекцій.

Стаття 3. Визначення термінів

1. Для цілей цього Закону терміни вживаються в таких значеннях:

1) пенітенціарна інспекція — діяльність уповноважених суб'єктів, зазначених у статтях 6 та 20 цього Закону, спрямована на здійснення контролю за додержанням прав і свобод людини і громадянина, які перебувають у місцях, визначених у статті 22 цього Закону;

2) місця несвободи — місця, в яких особи примусово тримаються за судовим рішенням або рішенням адміністративного органу відповідно до закону, в тому числі ізолятори тимчасового тримання, кімнати для затриманих територіальних органів поліції, пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, кімнати для тимчасово затриманих військовослужбовців, слідчі ізолятори, установи виконання покарань, заклади охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України, приймальники-розподільники для дітей, військові частини, гауптвахти, дисциплінарні батальйони, спеціальні палати закладів охорони здоров'я Збройних Сил України, приміщення (кімнати) для тримання підсудних (засуджених) у судах, інші місця (приміщення), у яких тримають доставлених, затриманих та арештованих осіб, зокрема при конвоюванні (триманні) затриманих, взятих під варту осіб (у тому числі в спецтранспорті), спеціальні заклади з надання психіатричної допомоги;

3) уповноважені суб'єкти — суб'єкти, зазначені у статтях 6 та 20 цього Закону, які у межах повноважень здійснюють контроль за дотриманням прав і свобод людини і громадянина, які перебувають у місцях, визначених у статті 22 цього Закону, реалізацією законних прав та інтересів персоналу місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців.

Стаття 4. Порядок здійснення внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції здійснюються у формі регулярних перевірок (планових і раптових) з попередженням

адміністрації місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців чи без такого попередження.

2. Перевірки можуть здійснюватися як самостійно уповноваженими суб'єктами, так із залученням відповідних спеціалістів (комплексні перевірки) з періодичністю, визначеною цим Законом.

Перевірки можуть здійснюватися за зверненнями, іншими повідомленнями, у тому числі в засобах масової інформації, мережі Інтернет, або повідомленнями, які надійшли на телефони «гарячої лінії», щодо захисту прав людини і громадянина, за матеріалами органів державного нагляду (контролю) або з власної ініціативи за наявності даних про порушення вимог закону.

3. Стандарти ефективності діяльності місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. Порядок здійснення внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій визначається нормативно-правовими актами Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Стаття 5. Звітність за результатами пенітенціарних інспекцій та відповідальність за невиконання законних вимог суб'єктів внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій

1. За результатами внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій уповноважений підрозділ (уповноважена особа) суб'єктів внутрішніх (адміністративних інспекцій), передбачених статтею 6 цього Закону, та суб'єкт зовнішніх пенітенціарних інспекцій, зазначений у частині другій статті 20 цього Закону, складає звіт, який містить детальний аналіз проведеної роботи, а також висновки та рекомендації, спрямовані на покращення стану забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Звіт впродовж п'яти робочих днів з дати його складання надсилається до адміністрації місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців та є обов'язковим до виконання. Звіт суб'єкта зовнішніх пенітенціарних інспекцій, зазначеного в частині другій статті 20 цього Закону, також надсилається до відповідного уповноваженого суб'єкта, визначеного в статті 6 цього Закону.

2. Результати внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій оприлюднюються на офіційному вебсайті уповноваженого суб'єкта, зазначеного в статті 6 цього Закону, з одночасним зазначенням того, наскільки надані рекомендації були виконані.

Звіт за результатами зовнішніх пенітенціарних інспекцій має бути публічним та оприлюднюється на офіційному вебсайті уповноваженого суб'єкта, зазначеного в статті 20 цього Закону.

3. Не підлягає оприлюдненню інформація з обмеженим доступом, у тому числі конфіденційна, а також персональні дані осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців, крім випадків їхньої письмової згоди на поширення таких даних.

4. Письмові вимоги суб'єктів внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій є обов'язковими і підлягають негайному виконанню, якщо є загроза життю та здоров'ю осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців.

5. Керівники місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців затверджують календарний план виконання рекомендацій суб'єктів внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій з визначенням строків їх виконання, які не мають перевищувати один рік.

6. Керівники місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців зобов'язані щокварталу інформувати відповідного суб'єкта внутрішніх (адміністративних) або зовнішніх пенітенціарних інспекцій про хід і результати виконання рекомендацій, зазначених у звіті за результатами пенітенціарних інспекцій.

7. Керівники місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців несуть відповідальність за виконання законних вимог суб'єктів внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій.

8. Персонал місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців у межах повноважень, наданих цим Законом та іншими законодавчими актами, приймає рішення і несе за свої протиправні дії або бездіяльність дисциплінарну чи кримінальну відповідальність, у тому числі за невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, порушення прав осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців.

9. У разі виявлення фактів приховування катування або інших видів неналежного поводження персоналом місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців керівник відповідного органу чи установи протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти

зобов'язаний організувати проведення службового розслідування відповідно до законодавства.

Розділ II ВНУТРІШНІ (АДМІНІСТРАТИВНІ) ПЕНІТЕНЦІАРНІ ІНСПЕКЦІЇ

Стаття 6. Суб'єкти внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції здійснюються:

- 1) органами і підрозділами Служби безпеки України;
- 2) органами військового управління (військовими частинами, підрозділами) Збройних Сил України та органами управління (підрозділами) Військової служби правопорядку у Збройних Силах України;
- 3) органами військового управління, військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України;
- 4) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації;
- 5) центральним органом управління поліції;
- 6) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, та його територіальними органами;
- 7) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів;
- 8) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

2. Для організації та здійснення інспекцій у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців у суб'єктах внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій, зазначених у частині першій цієї статті, утворюються (визначаються) уповноважені підрозділи (уповноважені особи).

Положення про уповноважені підрозділи (функціональні обов'язки для уповноважених осіб) затверджуються керівниками цих суб'єктів.

3. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) є незалежним від інших структурних підрозділів цього органу та підзвітним і підконтрольним керівнику відповідного суб'єкта внутрішньої

(адміністративної) пенітенціарної інспекції, зазначеного в частині першій цієї статті, або його заступнику, який визначається керівником цього суб'єкта.

Керівник відповідного суб'єкта забезпечує гарантії незалежності уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) від впливу чи втручання у здійснення його повноважень.

4. Діяльність уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) не повинна перешкоджати персоналу виконувати службові обов'язки та порушувати режим у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців.

Режим у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців не повинен перешкоджати або використовуватися як перешкода реалізації уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) своїх повноважень.

Стаття 7. Основні завдання діяльності суб'єктів внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій

1. Основними завданнями діяльності суб'єктів внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій є здійснення контролю за додержанням:

1) прав і свобод людини і громадянина, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців, реалізацією законних прав та інтересів персоналу цих місць відповідно до законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

2) законодавства щодо запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із затриманими, взятими під варту та засудженими чи їх покаранню;

3) визначених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання затриманих осіб, а також осіб, до яких застосовано запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою;

4) встановлених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання осіб, до яких застосовано інші заходи примусового характеру;

5) визначених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання, а також відбування покарань засудженими.

Стаття 8. Повноваження суб'єктів внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій

1. Суб'єкт внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій у межах своєї компетенції уповноважений:

1) перевіряти вжиття заходів щодо усунення порушень закону, причин і умов, що їм сприяли, виявлених під час попередніх перевірок, виконання законних вимог уповноваженого суб'єкта;

2) вживати заходів щодо усунення порушень закону, прав осіб;

3) вимагати необхідні документи та іншу інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, у зв'язку з реалізацією своїх повноважень;

4) здійснювати перевірки фактів, викладених у зверненнях громадян;

5) поширювати отриману інформацію з дотриманням вимог законодавства про інформацію та захист персональних даних;

6) ознайомлюватися зі звітністю, у тому числі й статистичною;

7) перевіряти законність наказів, розпоряджень, інших актів відповідних органів, установ, закладів та в разі невідповідності законодавству вимагати від посадових чи службових осіб їх скасування та усунення порушень закону, до яких вони призвели;

8) вимагати від посадових чи службових осіб надання пояснень щодо допущених порушень, а також вимагати усунення порушень та причин і умов, що їм сприяли, притягнення винних до передбаченої законом відповідальності;

9) опитувати осіб шляхом отримання письмових пояснень;

10) вживати заходів щодо поновлення прав людини і відшкодування шкоди, завданої загальним інтересам суспільства та державі.

2. Суб'єкт внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій зобов'язаний:

1) виявляти повагу до осіб під час здійснення своїх повноважень;

2) діяти незалежно, неупереджено, в інтересах людини і громадянина;

3) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала відома у зв'язку з реалізацією своїх повноважень;

4) діяти лише на підставі, в межах та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

5) додержуватися правил етичної поведінки.

Стаття 9. Взаємодія з суб'єктами зовнішніх пенітенціарних інспекцій

1. Суб'єкти внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій у процесі своєї діяльності відповідно до законодавства забезпечують взаємодію з суб'єктами зовнішніх пенітенціарних інспекцій та висвітлюють результати проведеної роботи на офіційному веб-сайті відповідного суб'єкта, зазначеного у статті 6 цього Закону.

Стаття 10. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів і підрозділів Служби безпеки України

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів і підрозділів Служби безпеки України здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) у спеціально відведених для тримання осіб місцях Служби безпеки України.

2. Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, мають право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до спеціально відведених для тримання осіб місць Служби безпеки України, пересуватися територією цих установ (за бажанням – у супроводі медичних працівників для медичного огляду осіб, які перебувають у цих місцях, та до двох представників засобів масової інформації) і мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають у спеціально відведених для тримання осіб місцях Служби безпеки України);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають у спеціально відведених для тримання осіб місцях Служби безпеки України.

Стаття 11. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів управління (підрозділів) Військової служби правопорядку у Збройних Силах України

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів управління (підрозділів) Військової служби правопорядку у Збройних Силах України здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в кімнатах для тимчасово затриманих військовослужбовців, гауптвахтах, дисциплінарних батальйонах, спеціальних палатах закладів охорони здоров'я Збройних Сил України.

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до кімнат для тимчасово затриманих військовослужбовців, гауптвахт, дисциплінарних батальйонів, спеціальних палат закладів охорони здоров'я Збройних Сил України, пересуватися

територією цих установ, мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають у кімнатах для тимчасово затриманих військовослужбовців, гауптвахтах, дисциплінарних батальйонах, спеціальних палатах закладів охорони здоров'я Збройних Сил України);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають у кімнатах для тимчасово затриманих військовослужбовців, гауптвахтах, дисциплінарних батальйонах.

Стаття 12. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів військового управління (військових частин, підрозділів) Збройних Сил України.

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів військового управління (військових частин, підрозділів) Збройних Сил України здійснюються уповноваженою особою у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил України.

2. Уповноважена особа з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити на територію органів військового управління (військових частин, підрозділів) Збройних Сил України, пересуватися територією цих установ, мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають в органах військового управління (військових частинах, підрозділах) Збройних Сил України), а також здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою керівників та осіб, які перебувають в органах військового управління (військових частинах, підрозділах) Збройних Сил України).

Стаття 13. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів військового управління, військових частин і підрозділів Національної гвардії України

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції органів військового управління, військових частин і підрозділів Національної гвардії України здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) при конвоюванні (триманні) затриманих та арештованих осіб, а також осіб, взятих під варту, та засуджених (у тому числі у спецтранспорті).

Стаття 14. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції
центрального органу виконавчої влади, що забезпечує
формування та реалізує державну політику у сфері
виконання кримінальних покарань та пробації

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в органах і установах Державної кримінально-виконавчої служби України.

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до органів і установ, зазначених у частині першій цієї статті, пересуватися їх територією (за бажанням – у супроводі медичних працівників для медичного огляду осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України, та до двох представників засобів масової інформації), мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають в органах і установах Державної кримінально-виконавчої служби України, органах державної виконавчої служби);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України.

Стаття 15. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції
центрального органу управління поліції

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу управління поліції здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в ізоляторах тимчасового тримання, кімнатах для затриманих територіальних органів поліції, приймальниках-розподільниках для дітей та інших місцях (приміщеннях), у яких тримають доставлених, затриманих та арештованих осіб, зокрема при конвоюванні (триманні) затриманих, взятих під варту осіб (у тому числі в спецтранспорті).

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до ізоляторів тимчасового тримання, кімнат для затриманих територіальних підрозділів поліції, приймальників-розподільників для дітей та інших місць (приміщень), у яких тримають доставлених, затриманих та арештованих осіб, зокрема при конвоюванні (триманні) затриманих, взятих під варту осіб (у тому числі в спецтранспорті), пересуватися територією цих установ та мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають в ізоляторах тимчасового тримання, кімнатах для затриманих територіальних підрозділів поліції, приймальниках-розподільниках для дітей) та інших місцях (приміщеннях), у яких тримають доставлених, затриманих та арештованих осіб, зокрема при конвоюванні (триманні) затриманих, взятих під варту осіб (у тому числі в спецтранспорті);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які тримаються в ізоляторах тимчасового тримання, кімнатах для затриманих територіальних підрозділів поліції, приймальниках-розподільниках для дітей та інших місцях (приміщеннях), у яких тримають доставлених, затриманих та арештованих осіб, зокрема при конвоюванні (триманні) затриманих, взятих під варту осіб (у тому числі в спецтранспорті).

Стаття 16. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції
центрального органу виконавчої влади, що реалізує
державну політику у сфері охорони державного кордону, та
його територіальних органів

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, та його територіальних органів здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в місцях тимчасового тримання.

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до місць тимчасового тримання, пересуватися їх територією, мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають у місцях тимчасового тримання);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають у місцях тимчасового тримання.

Стаття 17. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, пунктах тимчасового розміщення біженців.

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, пунктів тимчасового розміщення біженців, пересуватися їх територією, мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, пунктах тимчасового розміщення біженців);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, пунктах тимчасового розміщення біженців.

Стаття 18. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я

1. Внутрішні (адміністративні) пенітенціарні інспекції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони

здоров'я, здійснюються уповноваженим підрозділом (уповноваженою особою) в спеціальних закладах з надання психіатричної допомоги.

2. Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з урахуванням повноважень, визначених частиною першою статті 8 цього Закону, має право:

1) безперешкодно за службовим посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити до спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги, пересуватися їх територією, мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

2) здійснювати аудіо-, фото- і відеозапис (за згодою персоналу та осіб, які перебувають у спеціальних закладах з надання психіатричної допомоги);

3) ознайомлюватися з особовими справами осіб, які перебувають у спеціальних закладах з надання психіатричної допомоги.

Стаття 19. Періодичність внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій

1. Періодичність внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій повинна бути достатньою для забезпечення перевірки всіх установ місць несвободи, пунктів тимчасового розміщення біженців. Кожна така установа повинна перевірятися не рідше одного разу на два роки.

2. Періодичність внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій не виключає можливості здійснення раптових перевірок установ, які потребують підвищеного контролю, з огляду на проблеми у їх функціонуванні, що були виявлені під час попередніх перевірок, або інформацію, що стала доступною суб'єкту внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій.

3. З метою об'єктивного та всебічного розгляду звернень громадян за наявності інформації про можливі факти загрози життю і здоров'ю осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців, суб'єкти внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій можуть здійснювати виїзд для перевірки відомостей, викладених у цих зверненнях.

Розділ III ЗОВНІШНІ ПЕНІТЕНЦІАРНІ ІНСПЕКЦІЇ

Стаття 20. Суб'єкт зовнішніх пенітенціарних інспекцій

1. Зовнішні пенітенціарні інспекції здійснюються Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини під час реалізації функції національного превентивного механізму.

2. Зовнішні пенітенціарні інспекції можуть здійснюватись членами спостережних комісій, які здійснюють організацію громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів осіб, які перебувають у місцях несвободи, піклувальних рад та членами громадських рад при уповноважених суб'єктах, зазначених у статті 6 цього Закону, відповідно до законодавства.

3. Зовнішні пенітенціарні інспекції не можуть здійснюватись особами, зазначеними в частині другій цієї статті у разі, якщо вони:

1) мають судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

2) раніше трималися під вартою (відбували покарання) в установі виконання покарань та/або установі попереднього ув'язнення, яку мають намір відвідувати;

3) незалежно від тривалості були працівниками уповноважених суб'єктів, зазначених у статті 6 цього Закону, протягом останніх трьох років;

4) мають близьких осіб, які є або незалежно від тривалості були працівниками уповноважених суб'єктів, зазначених у статті 6 цього Закону, протягом останніх трьох років.

Стаття 21. Повноваження суб'єкта зовнішніх пенітенціарних інспекцій

1. Зовнішні пенітенціарні інспекції здійснюються шляхом реалізації функцій національного превентивного механізму відповідно до Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини".

2. Представники громадських організацій, експерти, учені та фахівці, залучені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на договірних засадах до здійснення зовнішніх пенітенціарних інспекцій, відвідують на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини місця несвободи та з додержанням вимог частини третьої статті 19¹ Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" можуть опитувати осіб, які перебувають у таких місцях, з метою отримання інформації щодо поводження з цими особами та щодо умов їх тримання.

3. Громадський контроль за дотриманням прав осіб, які перебувають у місцях несвободи, здійснюють спостережні комісії, які діють на підставі закону та Положення про спостережні комісії, що затверджується Кабінетом Міністрів України. У випадках, встановлених законами України, громадський контроль за дотриманням прав осіб, які перебувають у місцях несвободи, можуть здійснювати громадські об'єднання.

Стаття 22. Органи і установи, які підлягають зовнішнім пенітенціарним інспекціям

1. Зовнішні пенітенціарні інспекції здійснюються в:

- 1) місцях несвободи;
- 2) пунктах тимчасового розміщення біженців.

Стаття 23. Періодичність зовнішніх пенітенціарних інспекцій

1. Періодичність зовнішніх пенітенціарних інспекцій повинна бути достатньою для забезпечення перевірки всіх органів і установ, зазначених у статті 22 цього Закону.

Розділ IV
ФІНАНСУВАННЯ ВНУТРІШНІХ (АДМІНІСТРАТИВНИХ)
ТА ЗОВНІШНІХ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ІНСПЕКЦІЙ

Стаття 24. Фінансування внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій

Суб'єкти внутрішніх (адміністративних) та зовнішніх пенітенціарних інспекцій повинні бути забезпечені достатніми ресурсами з метою належного здійснення пенітенціарних інспекцій, що має сприяти належному здійсненню ними функції запобігання порушенням прав осіб, які перебувають у місцях несвободи, пунктах тимчасового розміщення біженців, персоналу цих місць.

Розділ V
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через 12 місяців з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кримінально-виконавчому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3-4, ст. 21):

статтю 22 виключити;

статтю 23 доповнити новим реченням такого змісту: “Установи виконання покарань підлягають регулярним пенітенціарним інспекціям відповідно до Закону України “Про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій.”;

статтю 24 викласти у такій редакції:

“Стаття 24. Відвідування установ виконання покарань

1. Без спеціального дозволу (акредитації) в будь-який час безперешкодно відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю та проведення перевірок (за бажанням – у супроводі медичних працівників для медичного огляду засуджених та до двох представників засобів масової інформації) мають право:

Президент України або спеціально уповноважені ним представники;

Прем'єр-міністр України або спеціально уповноважені ним представники;

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини або спеціально уповноважені ним представники;

голова, заступники голови та члени Комісії при Президентові України у питаннях помилування;

Міністр юстиції України або спеціально уповноважені ним представники;

Міністр внутрішніх справ України, Голова Національної поліції або спеціально уповноважені ними представники;

Генеральний прокурор, а також уповноважені ним прокурори і прокурори, які здійснюють свої повноваження відповідно до закону;

члени Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню та особи, що їх супроводжують;

члени Підкомітету ООН з попередження катувань та особи, які їх супроводжують;

народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

голова, заступник голови та члени спостережної комісії, які здійснюють організацію громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів засуджених під час виконання кримінальних покарань;

члени громадських рад при центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, та його територіальних органах — на відповідній території.

2. Інші особи, а також близькі родичі засуджених можуть відвідувати установи виконання покарань за спеціальним дозволом адміністрації цих установ або органів управління зазначеними установами.

3. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, під час відвідування установ виконання покарань мають право безперешкодно, без обмеження в часі, із забезпеченням максимального сприяння працівниками та

адміністраціями цих установ пересуватися територією установ виконання покарань, здійснювати аудіо-, фото- та відеозапис, поширювати отриману інформацію (за письмовою згодою особи) із дотриманням вимог законодавства про інформацію та захист персональних даних, ознайомлюватися із звітністю, у тому числі й статистичною, проводити ревізії, здійснювати інспектування, подавати усні або письмові запити, перевіряти додержання законодавства, оскаржувати протиправні дії (бездіяльність) посадових та службових осіб установ виконання покарань, вимагати негайного припинення таких дій (бездіяльності) та притягнення до відповідальності винних осіб (з наступним вичерпним письмовим повідомленням відповідної особи про вжиті (не вжиті) заходи протягом 10 днів з дня отримання відповідної вимоги), ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими документами тощо, спілкуватися з будь-якими працівниками установ виконання покарань та засудженими (у тому числі на умовах анонімності).

4. Спеціально уповноважені представники набувають своїх повноважень після подання до суб'єкта призначення, зазначеного в частині першій цієї статті, письмової заяви, видання щодо них відповідних розпорядчих актів особами, яких вони представляють, та отримання відповідного посвідчення.

Спеціально уповноважені представники (крім представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

При призначенні особами, зазначеними в частині першій цієї статті, крім Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, своїх представників перевага надається кандидатам — членам громадських об'єднань.

5. Режим в установах виконання покарань не повинен перешкоджати або використовуватися як перешкода реалізації суб'єктами контролю своїх повноважень.

6. Представники громадських організацій, експерти, учені та фахівці, залучені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на договірних засадах до виконання функцій національного превентивного механізму, відвідують установи виконання покарань на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого, яке є дійсним у разі пред'явлення документа, що посвідчує особу, якій воно надано.

7. Представники Міжнародного Комітету Червоного Хреста мають право без спеціального дозволу (акредитації) безперешкодно відвідувати установи виконання покарань і відповідно до умов Женевських конвенцій 1949 року про захист жертв війни проводити бесіди із засудженими в умовах, що забезпечують їх конфіденційність.

8. В одній установі виконання покарань не може одночасно перебувати більше 10 осіб, зазначених у частинах першій та сьомій цієї статті, включаючи медичних працівників (які здійснюють супровід) та представників засобів масової інформації. У разі перевищення зазначеної кількості перевага на подальше перебування в установі виконання покарань надається особам, які першими потрапили на територію установи виконання покарань.

9. Не мають права відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю і проведення перевірок особи, які мають судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, а також особи, які раніше відбували покарання в установі виконання покарань, яку мають намір відвідувати.»;

в абзаці першому частини сьомої статті 135 слово “, прокурора” виключити;

2) статтю 34 Закону України “Про Службу безпеки України” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; 2015 р., № 2-3, ст. 12) викласти в такій редакції:

“Стаття 34. Нагляд за додержанням законів

Нагляд за додержанням законів підрозділами Служби безпеки України, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, здійснюється прокурором.”;

3) Статтю 9 Основ законодавства України про охорону здоров’я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19) доповнити частиною такого змісту:

“Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров’я, здійснює контроль за діяльністю спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги у формі інспекційних та моніторингових візитів, регулярних перевірок (планових і раптових) з попередженням адміністрації спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги чи без такого попередження.”;

4) У Законі України “Про попереднє ув’язнення”(Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 2015 р., № 2-3, ст. 12):

доповнити Законом статтею 5¹ такого змісту:

“Стаття 5¹. Відвідування установ попереднього ув’язнення

1. Без спеціального дозволу (акредитації) в будь-який час безперешкодно відвідувати установи попереднього ув’язнення для здійснення контролю та проведення перевірок (за бажанням – у супроводі

медичних працівників для медичного огляду осіб, взятих під варту, засуджених та до двох представників засобів масової інформації) мають право:

Президент України або спеціально уповноважені ним представники;

Прем'єр-міністр України або спеціально уповноважені ним представники;

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини або спеціально уповноважені ним представники;

голова, заступники голови та члени Комісії при Президентові України у питаннях помилування;

Міністр юстиції України або спеціально уповноважені ним представники;

Міністр внутрішніх справ України, Голова Національної поліції або спеціально уповноважені ними представники;

Генеральний прокурор, а також уповноважені ним прокурори і прокурори, які здійснюють свої повноваження відповідно до закону;

члени Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню та особи, що їх супроводжують;

члени Підкомітету ООН з попередження катувань та особи, які їх супроводжують;

народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

голова, заступник голови та члени спостережної комісії, які здійснюють організацію громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів осіб, взятих під варту, засуджених;

члени громадських рад при центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, та його територіальних органах – на відповідній території.

2. Інші особи, а також близькі родичі осіб, взятих під варту, та засуджених можуть відвідувати установи попереднього ув'язнення за спеціальним дозволом адміністрації цих установ або органів управління зазначеними установами.

3. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, під час відвідування установ попереднього ув'язнення мають право безперешкодно, без обмеження в часі, із забезпеченням максимального сприяння працівниками та адміністраціями цих установ пересуватися територією установ попереднього ув'язнення, здійснювати аудіо-, фото- та відеозапис, поширювати отриману інформацію (за письмовою згодою особи) із дотриманням вимог законодавства про інформацію та захист персональних

даних, ознайомлюватися із звітністю, у тому числі й статистичною, проводити ревізії, здійснювати інспектування, подавати усні або письмові запити, перевіряти додержання законодавства, оскаржувати протиправні дії (бездіяльність) посадових та службових осіб місць попереднього ув'язнення, вимагати негайного припинення таких дій (бездіяльності) та притягнення до відповідальності винних осіб (з наступним вичерпним письмовим повідомленням відповідної особи про вжиті (не вжиті) заходи протягом 10 днів з дня отримання відповідної вимоги), ознайомлюватися з особовими справами осіб, взятих під варту, засуджених, іншими документами тощо, спілкуватися з будь-якими працівниками установ попереднього ув'язнення, особами, взятими під варту, засудженими (у тому числі на умовах анонімності).

4. Спеціально уповноважені представники набувають своїх повноважень після подання до суб'єкта призначення, зазначеного в частині першій цієї статті, письмової заяви, видання щодо них відповідних розпорядчих актів особами, яких вони представляють, та отримання відповідного посвідчення.

Спеціально уповноважені представники (крім представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

При призначенні особами, зазначеними в частині першій цієї статті, крім Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, своїх представників перевага надається кандидатам – членам громадських об'єднань.

5. Режим в установах попереднього ув'язнення не повинен перешкоджати або використовуватися як перешкода реалізації суб'єктами контролю своїх повноважень.

6. Особи, залучені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на договірних засадах до виконання функцій національного превентивного механізму, відвідують установи попереднього ув'язнення на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, яке є дійсним у разі пред'явлення документа, що посвідчує особу, якій воно надано.

7. Представники Міжнародного Комітету Червоного Хреста мають право без спеціального дозволу (акредитації) безперешкодно відвідувати установи попереднього ув'язнення і відповідно до умов Женевських конвенцій 1949 року про захист жертв війни проводити бесіди з особами, взятими під варту, та засудженими в умовах, що забезпечують їх конфіденційність.

8. В одній установі попереднього ув'язнення не може одночасно перебувати більше 10 осіб, зазначених у частинах першій та сьомій цієї статті, включаючи медичних працівників (які здійснюють супровід) та

представників засобів масової інформації. У разі перевищення зазначеної кількості перевага на подальше перебування в установі попереднього ув'язнення надається особам, які першими потрапили на територію цієї установи.

9. Не мають права відвідувати установи попереднього ув'язнення для здійснення контролю і проведення перевірок особи, які мають судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, а також особи, які раніше трималися під вартою (відбували покарання) в установі попереднього ув'язнення, яку мають намір відвідувати.”;

статтю 22 виключити;

5) статтю 17 Закону України “Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 6, ст. 35 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

“Стаття 17. Нагляд за додержанням законів в органах і службах у справах дітей та спеціальних установах для дітей

Нагляд за додержанням законів уповноваженими підрозділами органів Національної поліції, приймальниками-розподільниками для дітей, спеціальними виховними установами Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюється прокурором шляхом реалізації повноважень щодо нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.”;

б) у Законі України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 20, ст. 99 із наступними змінами):

у пункті 8 статті 13:

абзац третій викласти в такій редакції:

“заклади (відділення) з надання психіатричної та паліативної допомоги;”;

абзац шостий викласти в такій редакції:

“будь-які типи будинків дитини, дитячих будинків-інтернатів, притулків для дітей, дитячих будинків, шкіл-інтернатів, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей;”;

після абзацу восьмого доповнити пункт новим абзацом такого змісту:

“інші місця утримання (перебування) осіб за наказом (розпорядженням, направленням) посадової особи будь-якого суб'єкта владних повноважень або з його відома чи мовчазної згоди або приватні

заклади, де існує можливість перебування осіб, яких обмежено чи може бути обмежено у своїй свободі;”.

У зв'язку з цим абзаци дев'ятий–одинадцятий вважати відповідно абзацами десятим–дванадцятим;

статтю 19¹ викласти в такій редакції:

“Стаття 19¹. Виконання Уповноваженим функцій національного превентивного механізму

На Уповноваженого покладаються функції національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Для виконання функцій національного превентивного механізму Уповноважений:

1) здійснює регулярні відвідування місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, без попереднього повідомлення про час і мету відвідувань та без обмеження їх кількості, з правом використання при цьому засобів мобільного зв'язку, фото- і відеофіксації та інших вимірювальних приладів для службових потреб;

2) проводить опитування, конфіденційні бесіди з особами, які перебувають у місцях, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, з метою отримання інформації щодо поводження з цими особами і умов їх тримання, а також опитування інших осіб, які можуть надати таку інформацію;

3) за власною ініціативою вносить державним органам, підприємствам, установам, організаціям незалежно від форми власності, у тому числі зазначеним у пункті 8 статті 13 цього Закону, пропозиції щодо попередження катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, обов'язкові до виконання подання у випадках, передбачених цим Законом;

4) залучає на договірних засадах (на платній або безоплатній основі) до регулярних відвідувань місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, представників громадськості, експертів, учених та фахівців, у тому числі іноземних;

5) вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства щодо попередження катувань та жорстокого поводження, умов утримання осіб у місцях, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, ознайомлюється з проектами нормативно-правових актів із зазначених питань, готує відповідні пропозиції та висновки і подає їх розробникам відповідних актів для розгляду в установленому порядку;

б) взаємодіє з інститутами громадянського суспільства з метою проведення превентивних заходів із недопущення катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, обміну наявною інформацією з цього питання;

7) здійснює інші повноваження та вживає заходів, необхідних для досягнення цілей та позитивних зобов'язань Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання та Факультативного протоколу до неї.

Документом, який дає право для проведення відвідування місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, є:

для Уповноваженого та працівників Секретаріату — службове посвідчення;

для осіб, залучених до відвідувань на договірних засадах — доручення Уповноваженого, яке є дійсним у разі пред'явлення документа, що посвідчує особу, якій воно надано.

Після кожного відвідування місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, складається письмовий звіт, який оприлюднюється на офіційному сайті Уповноваженого.

Опитування осіб, зазначене у пункті 2 частини другої цієї статті, здійснюється Уповноваженим або його уповноваженими представниками за відсутності третіх осіб та за умов, що виключають можливість прослуховування чи підслуховування. На вимогу Уповноваженого в разі потреби таке опитування може здійснюватися в присутності перекладача, лікаря, працівників установ, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, а у разі опитування неповнолітньої особи — її законного представника, педагога або психолога.

Представники громадських організацій, експерти, учені та фахівці, залучені Уповноваженим на договірних засадах до виконання функцій національного превентивного механізму, відвідують на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого місця, зазначені у пункті 8 статті 13 цього Закону, та з дотриманням вимог частини третьої цієї статті можуть опитувати осіб, які перебувають у таких місцях, з метою отримання інформації щодо поводження з цими особами та щодо умов їх тримання.

Інформація з обмеженим доступом, у тому числі конфіденційна, одержана Уповноваженим, представниками громадських організацій, експертами, ученими та фахівцями, залученими Уповноваженим до виконання функцій національного превентивного механізму, під час опитування осіб, які перебувають у місцях, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, використовується з дотриманням законодавства України про інформацію.

За запитом Уповноваженого державні органи, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності повинні надавати

інформацію про чисельність осіб, які перебувають у місцях, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, про кількість таких місць та їх місцезнаходження, а також будь-яку іншу інформацію щодо поводження з особами та умов їх тримання.

У Секретаріаті Уповноваженого утворюється окремий структурний підрозділ з питань недопущення катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання. До роботи в цьому структурному підрозділі з додержанням рівного представництва чоловіків і жінок та представництва національних меншин залучаються фахівці різних спеціальностей, які мають належну професійну підготовку.

Уповноважений реалізує функцію національного превентивного механізму безпосередньо або через працівників окремого структурного підрозділу з питань недопущення катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, який утворюється у Секретаріаті Уповноваженого. Працівники цього структурного підрозділу у своїй діяльності є незалежними від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання.

Порядок відбору осіб із числа зазначених у пункті 4 частини другої цієї статті цього Закону та їх залучення для реалізації функцій національного превентивного механізму (у тому числі на платній основі) визначаються Уповноваженим.

Уповноважений щороку готує спеціальну доповідь про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, яка має включати системні проблеми, виявлені в ході реалізації функції національного превентивного механізму, основні рекомендації щодо їх усунення, вжиті Уповноваженим заходи реагування на виявлені порушення та інформацію про виконані рекомендації. Така доповідь оприлюднюється в засобах масової інформації та надсилається Президентові України, Верховній Раді України і Кабінету Міністрів України, розміщується на офіційному сайті Уповноваженого з додержанням законодавства України про інформацію.

Під час виконання функцій національного превентивного механізму Уповноважений взаємодіє з Підкомітетом з недопущення катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання Комітету проти катувань, утвореним відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, а також з міжнародними організаціями і відповідними органами іноземних держав, діяльність яких пов'язана з цією сферою.

Видатки на фінансування національного превентивного механізму передбачаються в Державному бюджеті України.

Для фінансування національного превентивного механізму можуть залучатися інші джерела, передбачені Бюджетним кодексом України та Факультативним протоколом до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.”;

7) у Законі України “Про психіатричну допомогу” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 19, ст. 143 із наступними змінами):

назву розділу IV викласти в такій редакції:

“Розділ IV. Контроль за діяльністю з надання психіатричної допомоги”;

статтю 30 викласти в такій редакції:

“Стаття 30. Контроль за діяльністю з надання психіатричної допомоги

Державний контроль за діяльністю закладів з надання психіатричної допомоги усіх форм власності та фахівців, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у формі інспекційних та моніторингових візитів, регулярних перевірок (планових і раптових) з попередженням адміністрації закладів з надання психіатричної допомоги усіх форм власності чи без такого попередження.

Перевірки можуть здійснюватися як самостійно уповноваженими суб'єктами, так і за зверненнями, іншими повідомленнями, у тому числі у засобах масової інформації, мережі Інтернет, або повідомленнями, які надійшли на телефони “гарячої лінії”, щодо захисту прав людини і громадянина, за матеріалами органів державного нагляду (контролю) або з власної ініціативи за наявності даних про порушення закону.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, здійснює нормативно-правове регулювання з питань опіки та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, дієздатність яких обмежена, а також їх соціального захисту.

Центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей:

організовує роботу щодо призначення та виплати грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок

психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею;

координує діяльність центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо опіки і піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, дієздатність яких обмежена, а також їх соціального захисту.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень здійснюють контроль за діяльністю закладів з надання психіатричної допомоги усіх форм власності та фахівців, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, а також контроль за виконанням своїх обов'язків законними представниками.

Громадський контроль за діяльністю закладів з надання психіатричної допомоги усіх форм власності незалежно від їх підпорядкування та за фахівцями, іншими працівниками, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, здійснюється громадськими об'єднаннями у межах їх компетенції відповідно до законодавства України про громадські об'єднання та з додержанням умов, що гарантують конфіденційність відомостей про стан психічного здоров'я особи і надання їй психіатричної допомоги.

Представники громадських об'єднань можуть відвідувати заклад з надання психіатричної допомоги відповідно до вимог, встановлених правилами внутрішнього розпорядку цього закладу.”;

статтю 31 виключити;

8) абзац одинадцятий частини першої статті 3 Закону України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 32, ст. 225) викласти в такій редакції:

“реалізація завдань, пов'язаних із здійсненням внутрішніх (адміністративних) пенітенціарних інспекцій;”.

9) частину другу статті 24 Закону України “Про Національну гвардію України” (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 17, ст. 594) виключити;

10) у Законі України “Про прокуратуру” (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 2-3, ст. 12; 2015 р., № 34, ст. 336):

пункт 4 частини першої статті 2 виключити;

доповнити Закон статтею 25¹ такого змісту:

“Стаття 25¹. Вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження

Здійснюючи вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, прокурор у порядку, передбаченому

кримінальним процесуальним та кримінально-виконавчим законодавством України, цим та іншими законами України, бере участь у розгляді питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у кримінальному провадженні. З цією метою прокурор має право:

1) звертатися до суду з клопотанням (поданням), позовом (заявою), оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність службових та інших осіб, органів чи суб'єктів;

2) брати участь у судовому засіданні щодо розгляду клопотання про примусове годування підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, питання про продовження, зміну або припинення застосування примусових заходів медичного характеру, вирішення судом питань під час виконання вироків, при застосуванні до засуджених акта амністії;

3) оскаржувати в установленому порядку судові рішення з питань, передбачених пунктами 1 та 2 цієї частини, брати участь у судовому провадженні з їх перегляду;

4) відвідувати місце, в якому перебуває затриманий, ув'язнений, засуджений, особа, щодо якої застосовано примусові заходи медичного або виховного характеру, мати можливість конфіденційного спілкування з такою особою;

5) отримувати у визначені ним строки інформацію, письмові пояснення, знайомитися з документами, матеріалами, у тому числі з обмеженим доступом, виконавчими провадженнями, отримувати їх копії, залучати відповідних спеціалістів;

б) здійснювати інші повноваження, передбачені законом.

2. Прокурор зобов'язаний негайно звільнити особу, яка незаконно (за відсутності відповідного судового рішення, рішення адміністративного органу або іншого передбаченого законом документа чи після закінчення передбаченого законом або таким рішенням строку) перебуває у місці тримання затриманих, попереднього ув'язнення, обмеження чи позбавлення волі, установі для виконання заходів примусового характеру, інших місцях, зазначених у пункті 4 частини першої цієї статті.”;

статтю 26 виключити;

11) Статтю 23 Закону України “Про пробацію” (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 13, ст. 93; 2017 р., № 7-8, ст. 50) викласти в такій редакції:

“Стаття 23. Нагляд за додержанням законів органом пробації

1. Нагляд за додержанням законів органом пробації здійснюють Генеральний прокурор і підпорядковані йому прокурори шляхом вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження.”;

12) у Законі України “Про соціальні послуги” (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 18, ст. 73):

у статті 11:

частину першу доповнити пунктом 2¹ такого змісту:

“2¹) центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей;”;

частину другу викласти в такій редакції:

“2. До повноважень центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, належать:

1) забезпечення формування державної політики у сфері надання соціальних послуг та здійснення управління системою надання соціальних послуг;

2) нормативно-правове, організаційно-методичне та інформаційне забезпечення надання соціальних послуг;

3) затвердження державних стандартів соціальних послуг;

4) здійснення міжнародного співробітництва з питань формування державної політики у сфері соціальних послуг.”;

доповнити статтю після частини другої новою частиною третьою такого змісту:

“3. До повноважень центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей, належать:

1) участь у формуванні державної політики з питань надання соціальних послуг;

2) забезпечення реалізації державної політики з питань надання соціальних послуг;

3) аналіз визначеної органами місцевого самоврядування потреби населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах, оприлюднення відповідних результатів;

4) організація та координація підвищення професійної компетентності/кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги;

5) здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості та оприлюднення відповідних результатів;

6) контроль за додержанням вимог цього Закону у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

7) забезпечення створення та функціонування Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг;

8) координація діяльності органів місцевого самоврядування та надавачів соціальних послуг щодо реалізації державної політики у сфері надання соціальних послуг;

9) координація діяльності суб'єктів системи надання соціальних послуг на регіональному та місцевому рівнях;

10) збір, аналіз та поширення відповідно до законодавства інформації щодо надання соціальних послуг, сприяння впровадженню кращого досвіду надання соціальних послуг;

11) здійснення міжнародного співробітництва з питань надання соціальних послуг;

12) контроль за реалізацією прав отримувачів соціальних послуг з урахуванням необхідності забезпечення інтересів отримувачів соціальних послуг;

13) вирішення інших питань щодо надання соціальних послуг відповідно до закону.”.

У зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою.

3. Кабінету Міністрів України протягом 12 місяців з дня опублікування цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

організувати здійснення заходів, необхідних для забезпечення реалізації повноважень, визначених цим Законом, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

4. Рекомендувати Генеральному прокурору, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Служби безпеки України протягом 12 місяців з дня опублікування цього Закону привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**